

MADETOJAN MUSIIKKILUKION
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS-
SUUNNITELMA
VUOSILLE 2025–2028

Rehtori Jaana Kilpelänaho, pedagoginen tiimi,
opettajakunta,
opiskelijakunnan hallitus

1. JOHDANTO

Tasa-arvolain (1986/609, muutettu lailla 2014/1329) 5 a §:n ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoksissa laaditaan tasa-arvosuunnitelma ja suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvolain (1986/609, muutettu lailla 2023/101) 5 §:n mukaan *”Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.”* Tasa-arvolain (1986/609, muutettu lailla 2023/101) 6 c §:n mukaan *”Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen, varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.”*

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n mukaan *”Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.”* Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n mukaan *”Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.”*

Madetojan musiikkilukion opetussuunnitelman mukaan (2021) Oulun lukiot edistävät kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kaikille turvataan sekä perusoikeudet että osallistumisen mahdollisuudet ja kaikkien yksilöllisiä tarpeita arvostetaan ja ne otetaan huomioon.

Lukion arjessa edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Opiskelijat ja henkilöstö tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista. Lukioyhteisö rohkaisee opiskelijoita osallistumaan ja vaikuttamaan koulun toimintaan. Yhdenvertaisuutta edistämällä voidaan ehkäistä syrjintää, lisätä ymmärrystä moninaisuutta kohtaan ja ennen kaikkea lisätä kaikkien kouluyhteisön jäsenten hyvinvointia.

Lukio edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee opiskelijoita oman identiteetin rakentumisessa. Yhteisö rohkaisee opiskelijoita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Opetuksessa tuodaan mahdollisuuksien mukaan esille moninaisuuden eri piirteitä.

2. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTILANTEEN SELVITYS JA TOIMENPITEET

Madetojan musiikkilukion opiskelijoilla teetettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely marraskuussa 2024. Kysely tarjottiin kaikkien vuosikurssien opiskelijoille ja siihen vastasi yhteensä 302 opiskelijaa. Kyselyn perusteella voitiin havaita, että tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset kiinnostavat monia lukiomme opiskelijoita. Suurin osa vastaajista ilmoittaa tulevansa mielellään kouluun ja kokevansa olonsa turvalliseksi koulussa.

Suurin osa opiskelijoista kokee, että Madetojan musiikkilukiossa jokainen saa olla oma itsensä. Opiskelijoiden vastauksissa nousi kuitenkin esille useita alueita, joiden osalta tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta voitaisiin kehittää kouluyhteisössämme. Kyselyn perusteella opiskelijat ovat havainneet syrjintää esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisuuden, uskonnon/uskonnottomuuden sekä alkuperän, kansalaisuuden tai ihonvärin perusteella. Edelliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn (2021) verrattuna syrjintää havaitaan lukiossamme kuitenkin selkeästi vähemmän. Kaikenlainen syrjintä on lukiomme arvoperus-tan vastaista, joten lukiomme henkilökunta puuttuu siihen tarvittaessa matalalla kynnyksellä, ja kouluyhteisömme toimii aktiivisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen puolesta.

Lukiomme arjessa kiinnitetään huomiota siihen, että jokainen kouluyhteisömme jäsen edistää omalla toiminnallaan tasa-arvoista ja yhdenvertaista ilmapiiriä. Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen ilmapiirin luominen ja ylläpitäminen kuuluu jokaiselle opiskelijalle sekä kohtaamisissa koulupäivän aikana että sosiaalisen median sovelluksissa. Ryhmänohjauksessa korostetaan jokaisen opiskelijan vastuuta omasta käyttäytymisestään niin kasvokkain kuin sosiaalisessa mediassa. Opiskelijoiden vastuu lukiomme ilmapiiristä korostuu myös anonyymeissa sovelluksissa, kuten Jodelissa.

Tasa-arvoista ja yhdenvertaista ilmapiiriä tuetaan lisäämällä tietoa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kannalta keskeisistä kysymyksistä. Näitä mahdollisuuksia ovat esimerkiksi

koulutukset, ryhmäohjaus ja erilaisiin kampanjoihin, kuten rasismien vastaiseen viikkoon, osallistuminen. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä tekoja voivat ollaideoimassa ja toteuttamassa sekä lukiomme opiskelijakunta että henkilökunta. Tavoitteenamme on, että kouluyhteisömme on syrjimätön, rasismien vastainen ja sukupuolisensitiivinen.

Syrjintää tai häirintää kokenut tai havainnut opiskelija voi kääntyä häirintäyhdyshenkilön, ryhmäohjaajan, opettajan, rehtorin, lukiopsykologin, lukiokuraattorin tai terveydenhoitajan puoleen. Myös tuutorit ja opiskelijakunnan hallituksen jäsenet voivat välittää eteenpäin lukiomme henkilökunnalle opiskelijoiden huolia koskien tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lukiomme henkilökunnalla on velvollisuus puuttua tilanteeseen, jos syrjivää tai rasistista käytöstä havaitaan.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn perusteella voitiin havaita, että lukiomme opiskelijoilla on monenlaisia opiskeluun liittyviä erityistarpeita. Pyrimme huomioimaan niitä koulumme arjessa esimerkiksi tarjoamalla hiljaisen opiskelutilan mahdollisuuksien mukaan (kevällä 2025 tämä on käytössä 4. periodissa), selvittämällä mahdollisuutta tarjota sukupuolisensitiivinen pukeutumistila liikuntatunneille ja tukemalla neurokirjon opiskelijoiden oppimista.

Lukiomme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta kerrotaan opiskelijoille ryhmäohjauksessa ja samalla heitä rohkaistaan toimimaan aktiivisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden puolesta. Lukiomme opiskelijat ja opiskelijakunnan hallitus osallistuvat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen.

LÄHTEET

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609> . Luettu 18.2.2025.

Yhdenvertaisuuslaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325> . Luettu 18.2.2025.

Madetojan musiikkilukion opetussuunnitelma:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/13967435/lukiokoulutus/tekstikaappale/27135841> . Luettu 18.2.2025.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyssä hyödynnettiin Opetushallituksen laatimaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyä:

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/mukana-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuustyo-toisella-asteella> . Luettu 18.2.2025.